

हिंदी सर्टिफिकेट परीक्षा – 2024
ഹിന്ദി സർട്ടിഫിക്കറ്റ് പരീക്ഷ - 2024

प्रश्नपत्र-1 (पाठ्य-पुस्तक और सहायक पाठ्य सामग्री)
ചോദ്യപേപ്പർ-1 (ടെക്സ്റ്റും സപ്ലിമെന്ററി മെറ്റീരിയലും)

पत्राचार पाठ्यक्रम विभाग
ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ് ഓഫ് കറസ്പോണ്ടൻസ് കോഴ്സസ്
केंद्रीय हिंदी निदेशालय
കേന്ദ്രീയ ഹിന്ദി ഡയറക്ടറേറ്റ്

समय: 3 घंटे

प्रश्नपत्र-सह-उत्तरपत्र

पूर्णांक : 100

സമയം: 3മണിക്കൂർ

(ചോദ്യപേപ്പറും ഉത്തരക്കടലാസും ചേർന്നത്)

ആകെ മാർക്ക്:100

नोट : कृपया सभी प्रश्नों को ध्यान से पढ़कर उनके उत्तर हिंदी में लिखें।

കുറിപ്പ്:

ചോദ്യങ്ങൾ നന്നായി വായിച്ച ശേഷം തന്നിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്ത് ഹിന്ദിയിൽ ഉത്തരമെഴുതുക

परीक्षार्थी इस अंश को भरें
വിദ്യാർത്ഥി പൂരിപ്പിക്കേണ്ടത്

कार्यालय उपयोग हेतु
ഓഫീസ് ഉപയോഗത്തിന് മാത്രം

परीक्षा अनुक्रमांक
പരീക്ഷാ നോൾ നമ്പർ

प्राप्तांक
കിട്ടിയ മാർക്ക്

दाखिला संख्या
അഡ്മിഷൻ നമ്പർ

परीक्षक के हस्ताक्षर
പരീക്ഷകന്റെ ഒപ്പ്

परीक्षा केंद्र
പരീക്ഷാ കേന്ദ്രം

परीक्षक का नाम व पदनाम
പരീക്ഷകന്റെ പേരും ജോലിയും
.....

निरीक्षक के हस्ताक्षर
നിരീക്ഷകന്റെ ഒപ്പ്
.....

प्रश्न-1 पाठों के आधार पर सही उत्तर के सामने वाले बॉक्स पर (√) निशान लगाइए। (5)

പാഠങ്ങളെ അധാരമാക്കി ശരിയായ ഉത്തരത്തിനുമുന്നേറെ കോളത്തിൽ ശരി (v) ചിഹ്നം ഇടുക.

1) श्रीधर कितना पढ़ा-लिखा था?

1. एम.बी.ए.

2. एम.ए.

3. बी.ए.

2) रामानुजन कैसे स्कूल जाता था?

1. साइकिल से

2. पैदल

3. बससे

3) सुशील पुस्तक मेला क्यों नहीं जा सका?

1. वह दूर रहता था।

2. वह दिल्ली से बाहर था।

3. वह बीमार था।

4) भगवान बुद्ध ने किस स्थान पर धर्म उपदेश दिया?

1. लुम्बिनी

2. सारनाथ

3. गया

5) सुरेश को साइकिल से स्कूल जाने में कितना समय लगता था?

1. 60 मिनट

2. 30 मिनट

3. 50 मिनट

प्रश्न-2 निम्नलिखित शब्दों के वचन बदल कर लिखिए।

(5)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്നവയുടെ ബഹുവചനരൂപം എഴുതുക.

1) कहानी

2) लता

3) मिठाई

4) बच्चा

5) दुकान

प्रश्न-3 निम्नलिखित वर्णों को जोड़ कर लिखिए।

(10)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വർണ്ണങ്ങൾ ചേർത്ത് എഴുതുക.

മാതൃക / Model - ര+ഉ+ഖ = രുഖ

1) श्+उ+र्+ऊ

2) ख्+उ+श

3) ऐ+स+ए

4) स्+ऐ+र

- 5) श्+ओ+र
- 6) क्+इ+स
- 7) भ्+ई+ख
- 8) ब्+ई+स
- 9) श+आ+ख+आ
- 10) स्+ऋ

प्रश्न-4 निम्नलिखित शब्दों की वर्तनी शुद्ध कीजिए।

(10)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്നവയുടെ അക്ഷരത്തെറ്റ് തിരുത്തുക.

- 1) खिलोना
- 2) किरपा
- 3) शिस्य
- 4) तियाग
- 5) विस्व
- 6) पूर्ती
- 7) प्रतिका
- 8) प्रदेस
- 9) शांती
- 10) कवी

പ്രശ്ന-5 നിम्നलिखित शब्दों के हिंदी विलोम शब्द लिखिए।

(10)

ചുവടെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്കുകളുടെ ഹിന്ദി വിപരീത പദം എഴുതുക.

- 1) असली
- 2) सफल
- 3) ऊपर
- 4) अमीर
- 5) उचित
- 6) अनेक
- 7) शत्रु
- 8) ठंडा
- 9) जन्म
- 10) आदान

प्रश्न-6 पाठों के आधार पर निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक वाक्य/शब्द में हिंदी में दीजिए।

(10)

പാഠത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ചുവടെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരം ഒരു വാക്യത്തിൽ/വാക്കിൽ ഹിന്ദിയിൽ എഴുതുക.

1) अकबर कौन था?

.....

2) रंगन के बेटे का क्या नाम था?

.....

3) दिल्ली में कौन-कौन से मौसम होते हैं?

.....

4) रमेश के परिवार में कौन-कौन था?

.....

5) कन्याकुमारी के लिए बस कहाँ से मिलती थी?

.....

6) सुरेश ने दिनेश से क्या पूछा?

.....

7) सस्ती और अच्छी पुस्तकें कौन-से मंडप में उपलब्ध थीं?

.....

8) दोपहर तक विवेक ने क्या-क्या किया?

.....

9) रामदीन का जवाब सुनकर यात्री क्यों हँस पड़े?

.....

10) गोपाल के घर के पास कौन रहता था?

.....

प्रश्न-7 पाठों के आधार पर निम्नलिखित में से किन्हीं पांच प्रश्नों के उत्तर हिंदी में लिखिए।

(5×2=10)

പാഠഭാഗത്തെ ആധാരമാക്കി താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന

ഏതെങ്കിലും അഞ്ചെണ്ണത്തിന്റെ ഉത്തരം ഹിന്ദിയിൽ എഴുതുക.

1) कन्याकुमारी के रास्ते का दृश्य कैसा था?

.....
.....
.....

2) बीरबल ने बादशाह को धन्यवाद क्यों दिया?

.....
.....
.....

3) दूध वाली ने क्या सपना देखा?

.....
.....
.....

4) श्रीधर का गांव कैसा था?

.....

.....
.....

5) रामानुजन की दिनचर्या बताइए।

.....
.....
.....

6) दिनेश मेला क्यों नहीं घूम सका?

.....
.....
.....

7) राधिका ने दिल्ली के बारे में रमन को क्या बताया?

.....
.....
.....

8) मैनेजर ने भारतीजी के लिए क्या निर्देश दिए?

.....
.....
.....

प्रश्न-8 निम्नलिखित शब्दों के हिंदी अर्थ लिखिए।

(10)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്കുകളുടെ അർത്ഥം ഹിന്ദിയിൽ എഴുതുക.

- 1) വിനോദസഞ്ചാരി
- 2) എഴുത്തുകാരൻ
- 3) ജനക്കൂട്ടം
- 4) ഗ്രാമം
- 5) സ്വപ്നം
- 6) മിക്കവാറും
- 7) നശ്വരം
- 8) പുരോഗതി
- 9) യാത്ര
- 10) ഒരു പക്ഷേ

प्रश्न-9 नीचे दिए गए प्रत्येक वर्ण को सही क्रम में जोड़कर एक उपयुक्त शब्द बनाइए। (10)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ഓരോ അക്ഷരവും ശരിയായ ക്രമത്തിൽ കൂട്ടിയെഴുതി അനുയോജ്യമായ ഒരു പദം ഉണ്ടാക്കുക.

- 1) हा+य+सं+ल+ग्र

- 2) स्त+पु+क
- 3) कि+त्स+चि+क
- 4) आ+र्वा+शी+द
- 5) र्घा+दी+यु
- 6) श्र+प+रि+म
- 7) द्+थी+वि+या
- 8) दा+रि+प
- 9) या+ङि+चि
- 10) नो+स्ते

प्रश्न-10 कोष्ठक में दिए गए शब्द के सही रूप से वाक्य पूर्ण कीजिए। (10)

(ബാക്കറ്റിൽ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്കിന്റെ ശരിയായ രൂപം കൊണ്ട് വാക്യങ്ങൾ പൂരിപ്പിക്കുക.)

- 1) स्कूल-----के लिए उसको साइकिल की ज़रूरत है। (जाना)
- 2) बच्चे फुटबॉल-----वापस आ रहे हैं। (खेलना)
- 3) मेरी गाड़ी जल्दी-----भिजवाओ। (ठीक करना)
- 4) हमने कल फिल्म-----। (देखना)
- 5) जल्दी-----व्यायाम करना चाहिए। (उठना)

.....

.....

.....

.....

हिंदी सर्टिफिकेट परीक्षा - 2024
ഹിന്ദി സർട്ടിഫിക്കറ്റ് പരീക്ഷ - 2024

प्रश्नपत्र-2 (व्यावहारिक व्याकरण, अनुवाद और रचना)
ചോദ്യപേപ്പർ-2 (വിവർത്തനം, രചന, പ്രായോഗിക വ്യാകരണം)

पत्राचार पाठ्यक्रम विभाग
ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ് ഓഫ് കറസ്പോണ്ടൻസ് കോഴ്സസ്
केंद्रीय हिंदी निदेशालय
കേന്ദ്രീയ ഹിന്ദി ഡയറക്ടറേറ്റ്

समय: 3 घंटे

प्रश्नपत्र-सह-उत्तरपत्र

पूर्णांक : 100

സമയം: 3മണിക്കൂർ

(ചോദ്യപേപ്പറും ഉത്തരക്കടലാസും ചേർന്നത്)

ആകെ മാർക്ക്:100

नोट : कृपया सभी प्रश्नों को ध्यान से पढ़कर उनके उत्तर हिंदी में लिखें।

കുറിപ്പ്:

ചോദ്യങ്ങളു് നന്നായി വായിച്ച ശേഷം തന്നിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്ത് ഹിന്ദിയിൽ ഉത്തരമെഴുതുക.

परीक्षार्थी इस अंश को भरें
വിദ്യാർത്ഥി പൂരിപ്പിക്കേണ്ടത്

परीक्षा अनुक्रमांक

പരീക്ഷാ നോൾ നമ്പർ

दाखिला संख्या

അഡ്മിഷൻ നമ്പർ.....

परीक्षा केंद्र

പരീക്ഷാ കേന്ദ്രം

कार्यालय उपयोग हेतु

ഓഫീസ് ഉപയോഗത്തിന് മാത്രം

प्राप्तांक

കിട്ടിയ മാർക്ക്

परीक्षक के हस्ताक्षर

പരീക്ഷകന്റെ ഒപ്പ്

परीक्षक का नाम व पदनाम

പരീക്ഷകന്റെ പേരും ജോലിയും

निरीक्षक के हस्ताक्षर

നിരീക്ഷകന്റെ ഒപ്പ്

प्रश्न-1 निम्नलिखित शब्दों के लिंग बदलकर लिखिए।

(5)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്കുകളുടെ എതിർലിംഗം എഴുതുക.

- 1) पति
- 2) कवि
- 3) लेखक
- 4) छात्र
- 5) चूहा

प्रश्न-2 निम्नलिखित अंकों को हिंदी में लिखिए।

(5)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന സംഖ്യകൾ ഹിന്ദിയിൽ എഴുതുക.

- 1) 25
- 2) 69
- 3) 70
- 4) 38
- 5) 62

प्रश्न-3 नीचे दिए गए समय वाचक क्रिया-विशेषणों से रिक्त स्थान भरें। (5)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്നവ അനുയോജ്യമായ സമയവാചക
(കീയാവിശേഷണം കൊണ്ട് വിട്ടുപോയത് പൂരിപ്പിക്കുക.

कभी-कभी, निरंतर, परसों, शाम, प्रतिदिन

- 1)व्यायाम करना लाभदायक होता है।
- 2) मांको खाना बनाती है।
- 3)बहुत टंडक थी।
- 4) पाठों का.....अभ्यास करना चाहिए।
- 5) वह बगीचे में रोज नहीं जाता,जाता है।

प्रश्न-4 निम्नलिखित वाक्यों की वर्तनी संबंधी गलतियां ठीक करके लिखिए। (5)

താഴെകൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്യങ്ങളിലെ അക്ഷരത്തെറ്റ്
തിരുത്തി എഴുതുക.

1) तितलीयां बहुत सुंदर होती हैं।

.....

2) संतरे स्वादीष्ट लगते हैं।

.....

3) वह सुबह आठ बजे नास्ता करता है।

.....

4) गर्मीयों में आसमान नीला लगता है।

.....

5) ठंडे पानी से नहाना स्वास्थ्य के लिए अच्छा होता है।

.....

प्रश्न-5 निम्नलिखित शब्दों के हिंदी में दो-दो पर्यायवाची शब्द लिखिए। (10)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്കുകളുടെ രണ്ട് ഹിന്ദി പര്യായ ശബ്ദമെഴുതുക.

1) सूर्य		
2) पहाड़		
3) रात		
4) पेड़		
5) घर		

प्रश्न-6 निम्नलिखित वाक्यों का हिंदी अनुवाद कीजिए। (10)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്യങ്ങളെ ഹിന്ദിയിൽ പരിഭാഷപ്പെടുത്തി എഴുതുക.

1. സീത വൈകിട്ട് 6 മണിക്ക് വീട്ടിലേക്ക് മടങ്ങും.

.....

2. ആൺകുട്ടികൾ മൈതാനത്ത് കളിക്കുന്നു.

.....

3. മുറിയിൽ ആരാൺ ഉണ്ടായിരുന്നത്?

.....

4. എല്ലാവർക്കും ഇന്ന് മിറായി കിട്ടും.

.....

5. അവൾ ചായ കുടിക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

.....

6. അവൻ ഹിന്ദി ഭാഷ ഇഷ്ടമാണ്.

.....

7. രാധ ഒരു കവർ വാങ്ങി.

.....

8. ഡോക്ടർ മുറുമുറുപ്പോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു.

.....

9. ഈ ലേഖനം എന്റെ ഭാര്യ എഴുതിയതാണ്.

.....

10. എനിക്ക് പഴങ്ങൾ കഴിക്കാൻ ഇഷ്ടമാണ്.

.....

प्रश्न-7 कोष्ठक में दी गई अभिव्यक्तियों की सहायता से निम्नलिखित वाक्यों को पूरा कीजिए।
(10)

ബ്രാക്കറ്റിൽ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന അഭിപ്രയക്തികളുടെ സഹായത്തോടെ താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്യങ്ങൾ പൂരിപ്പിക്കുക.

- 1) क्या वह चाय _____ ? (എങ്ങനെ തയ്യാറാക്കാം എന്ന് അറിയാം)
- 2) यहां _____ अच्छा मिलता है। (കൂടി വെള്ളം)
- 3) यह गाड़ी _____ चलती है? (ഏത് സമയത്ത്)
- 4) आगरा के लिए बस _____ से मिलेगी। (എതിർ വശത്ത് നിന്ന്)
- 5) शाम को किसान _____ हैं। (ക്ഷീണിതനാണെന്ന് തോന്നുന്നു)
- 6) घर _____ हमें फोन कीजिए। (എത്തിയ ശേഷം)
- 7) वह किताब _____ है। (വായിക്കേണ്ടതാണ്)
- 8) _____ सौम्या है। (എന്റെ പേര്)
- 9) _____ रास्ते में राम मिला। (മടങ്ങുമ്പോൾ)
- 10) अस्पताल में दवाइयाँ _____ । (ലഭ്യമാണ്)

प्रश्न-8 निम्नलिखित शब्दों का हिंदी वाक्य में प्रयोग कीजिए।

(5)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ശബ്ദങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് ഹിന്ദിയിൽ കൃത്തിൽ പ്രയോഗിക്കുക.

1) बाज़ार

.....

.....

2) तैयारी

.....

.....

3) गाँव

.....

.....

4) मौसम

.....

.....

5) लेकिन

.....

.....

प्रश्न-9 निम्नलिखित वाक्यों को सह संबंधी शब्दों के प्रयोग से पूर्ण कीजिए। (5)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്യങ്ങൾ അന്യോന്യപദം ഉപയോഗിച്ച് പൂരിപ്പിക്കുക.

- 1) _____-पास विद्या है, _____-पास धन है।
- 2) _____-मैं महान मानता हूँ, _____-मैं सम्मान देता हूँ।
- 3) पेड़ों को _____-काटोगे, _____-प्रदूषण बढ़ेगा।
- 4) _____-चाहों, _____-करो।
- 5) _____-हमने लिखा, _____-किसी ने नहीं लिखा।

प्रश्न-10 निम्नलिखित वाक्यों को नमूने के अनुसार बदलिए। (10)

താഴെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വാക്യങ്ങൾ മാതൃക അനുസരിച്ച് മാറ്റി എഴുതുക.

1) नमूना/मातृक-मीना खाना पकाती है।

मीना खाना पकाएगी।

1. मोहन स्कूल जाता है।

.....

2.हर्षिणी कपड़े धोती है।

2) नमूना/മാതൃക-कृष्ण दूध पीता था।

कृष्ण दूध पी रहा था।

1.लड़कियाँ मैदान में खेलती थीं।

2.नौकर खाना पकाता था।

3) नमूना/മാതൃക-विभा को संगीत सुनना अच्छा लगता है।

विभा को संगीत सुनना अच्छा लगेगा।

1.प्रिया को स्कूल जाना अच्छा लगता है।

2.लोगों को बातें करना अच्छा लगता है।

4) नमूना/മാതൃക-आलिया को चिट्ठी लिखनी आती है।

आलिया को चिट्ठी लिखनी नहीं आती।

1.भुवन को जूता बनाना आता है।

2.रेखा को चाय बनानी आती है।

.....

5) नमूना/മാതൃക-राम को खेलना पसंद है।

राम को खेलना चाहिए।

1.गीता को जल्दी सोना पसंद है।

.....

2.आशा को गाना सुनना पसंद है।

.....

प्रश्न-11 नीचे दिए गद्यांश को पढ़कर निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दीजिए। (10)

താഴെക്കൊടുത്തിരിക്കുന്നഗദ്യഭാഗം വായിച്ച് ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരമെഴുതുക.

आजकल कुछ खरीदना और बेचना कितना सरल काम है। पैसे लेकर जाइए और मनचाही वस्तु खरीद लीजिए। पुराने समय में ऐसा नहीं होता था। यदि किसी को अनाज या कोई अन्य वस्तु खरीदनी होती थी तो गाय या बकरी या कोई और वस्तु देकर अनाज खरीदा जाता था। इस तरीके से खरीदने और बेचने में बहुत कठिनाई होती थी। बहुत बोझ उठाना पड़ता था। तब लोगों ने खरीदने और बेचने के लिए सिक्के चलाए। ये सिक्के सोने, चांदी, तांबे और लोहे आदि धातुओं के बने होते थे।

पुराने जमाने के सिक्के बहुत अच्छे नहीं थे। ऐसा लगता था कि विभिन्न प्रकार की धातुओं के टुकड़े कर दिए गए हों। इस तरह के सिक्के अजायब घरों में देखे जा सकते हैं। ये अब भी खुदाई करते समय पुरानी इमारतों के खंडहरों में मिल जाते हैं। पुराने सिक्कों से इतिहास का भी ज्ञान होता है। प्रत्येक देश के सिक्कों में

उस देश के राजा के चित्र आदि अंकित होते थे जिसके कारण उनमें अंतर किया जा सकता था। आजकल के सिक्के पुराने सिक्कों से अच्छे होते हैं। ये सिक्के निककल, गिल्ट एवंस्टील धातु के बने होते हैं। सिक्कों के अलावा नोट भी चलते हैं।

आजकल लेन-देन का कार्य ऑनलाइन भुगतान जैसे भीम, पेटीएम, गूगल पे, यूपीआई आदि मोबाइल एप के द्वारा किया जाने लगा है। इससे व्यक्ति को साथ में नकद रखने की आवश्यकता नहीं होती और आसानी से खरीदने वाले के खाते से बेचने वाले के खाते में पैसे चले जाते हैं। इस प्रकार हम देखते हैं कि समयानुसार आदान-प्रदान के तरीके बदल गए हैं।

1) गद्यांश का उपयुक्त शीर्षक लिखिए।

.....

.....

.....

2) पुराने समय में लोग कैसे खरीददारी करते थे?

.....

.....

.....

3) पुराने सिक्के किस धातु के बने होते थे?

.....

.....

.....

4) सिक्कों से इतिहास की जानकारी कैसे मिलती है?

.....
.....
.....
5) പैसे കീ ബജാഈ ഓൺലാഇൻ മുഗതാൻ കൈസെ കിയാ ജാതാ ഹൈ?

.....
.....
.....

പ്രശ്ന-12 നിമ്നലിഖിത മേ സെ കിസീ ഏക പര ഹിന്ദീ മേ സവാദ ലിഖിഈ। (10)

താഴെ കോടുത്തിരിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും ഒന്നിനെക്കുറിച്ച് ഒരു സംഭാഷണം എഴുതുക.

- (1) ദുكانदार-ഗ്രാഹക (കട ഉടമയും വാങ്ങുന്നയാളും)
- (2) മാई-ബഹൻ (സഹോദരനും സഹോദരിയും)
- (3) ഡോക്ടർ-മരീജ (ഡോക്ടറും രോഗിയും)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

प्रश्न-13 निम्नलिखित में से किसी एक पर हिंदी में निबंध लिखिए।

(10)

താഴെക്കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും ഒന്നിനെക്കുറിച്ച് ഹിന്ദിയിൽ ലേഖനം എഴുതുക.

- (1) व्यायाम का महत्व (വ്യായാമത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം)
- (2) मेरा प्रिय नेता (എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട നേതാവ്)
- (3) राष्ट्रीय पर्व (ദേശീയ ഉത്സവം)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

